

KREDITI

RAZGOVOR Dejan Šoškić, guverner Narodne banke Srbije

Dinari - put kojim se ređe ide

Beograd - Od kada je Narodna banka Srbije donela odluku kojom se za uzimanje stambenih kredita indeksiranih u evrima traži učešće od najmanje 20 odsto, bura u javnosti se ne stišava. U razgovoru za Danas, Dejan Šoškić, guverner centralne banke govori o tome kakav će uticaj ova mera imati na kreditno tržište, zašto veruje da veće učešće neće biti kamen kočničar građevinske industrije i koliko je realno da banke počnu da odobravaju dugoročne kredite u dinarima - po njegovim sopstvenim rečima, da krenu na „put kojim se ređe ide“.

● **Mogu li građani sada, posle stupanja na snagu najnovije odluke NBS i dalje da uzimaju subvencionisane stambene kredite sa samo 10 odsto učešća ili ne?**

- Odlukom o merama za očuvanje finansijske stabilnosti Narodne banke Srbije propisana je obaveza poslovnim bankama da, pri odobranju hipotekarnih deviznih ili valutno indeksiranih kredita fizičkim licima, obezbede da iznos kredita bude najviše do 80 odsto procenjene vrednosti založene nepokretnosti, umanjene za već uspostavljene hipoteke višeg reda na istoj nepokretnosti. To znači da bi potencijalni korisnik kredita u evrima ili sa valutnom klauzulom, koji želi da kupi nekretninu, bio u obavezi da ili obezbedi učešće od minimum 20 odsto ili da založi dodatnu nepokretnost uz onu koju kupuje, u kom slučaju ne mora da obezbedi učešće. S obzirom da korisnici subvencionisanih kredita ne dobijaju kredite od banaka u iznosu većem od 80 odsto vrednosti založenih nepokretnosti, ova Odluka NBS ne utiče na režim odobranja i korišćenja subvencionisanih kredita.

Ova Odluka, dakle, ne propisuje visinu učešća za stambeni kredit koje treba da obezbedi fizičko lice, nego visinu kredita koji banka može odobriti, u slu-

čaju odobranja deviznog ili kredita sa deviznom klauzulom, a koja zavisi od vrednosti založene nepokretnosti. Pored toga, treba imati u vidu da se ovo ograničenje ne odnosi na kredite koje se izdaju u dinarima bez valutne klauzule, za koje verujemo da će se javljati sve više i sa dužim rokovima dospeća. Verujemo da dinarski krediti sa varijabilnim kamatnim stopama indeksiranim za referentnu kamatnu stopu NBS ili za kretanje indeksa potrošačkih cena predstavljaju vrlo realnu alternativu valutnoj klauzuli u dugoročnom kreditiranju. Ovakvi krediti vodili bi smanjivanju sistemskog rizika, povećanju efikasnosti monetarne politike i smanjivanju dinarskih kamatnih stopa u sistemu.

● **Da li je u razgovorima koje ste imali, premijer Srbije Mirko Cvetković pokazao spremnost da promeni uslove odobranja subvencije, odnosno da pristane da se 15 odsto učešća koje daje država obezbedi hipotekom nižeg reda ili na neki drugi način?**

- Očekujem da se tržište nekretnina prilagodi novim uslovima kreditiranja. To bi bilo dobro za građane
- Veće obavezno učešće neće dovesti do pada u građevinskoj industriji
- Nove mere ne utiču na režim odobranja subvencionisanih stambenih kredita

- O tome je bilo reči i takav potez Vlade bi imao smisla, ali i bez toga Odluka NBS nije u sukobu sa Uredbama Vlade o subvencionisanju stambenih kredita.

● **Da li će u slučaju da država ne promeni obavezu obezbeđivanja njenog potraživanja hipotekom prvog reda, NBS promeniti svoju Odluku?**

- Kao institucija koja, po Zakonu o NBS ima obavezu da održava stabilnost cena i finansijsku stabilnost, mi ne vidimo nijedan razlog zbog koga

bismo promenili ovu Odluku. Ona predstavlja makroprudencijalnu meru usmerenu na sprečavanje kreiranja daljeg sistemskog rizika po osnovu evroizacije odnosno na očuvanje finansijske stabilnosti. Ova mera jača bilanse banaka i sprečava nerazumno odobranje kredita bez adekvatne vrednosti zaloge. Više stabilnosti i manji rizici u finansijskom sistemu preduslovi su za snižavanje kamatnih stopa.

NBS je i u pretkriznom periodu ukazivala na visok stepen deviznog rizika kome se izlažu dužnici, pre svega građani, kada uzimaju kredite indeksirane u stranoj valuti, ako nemaju primanja u toj valuti, kao i na činjenicu da to na duži rok može predstavljati dodatni kreditni rizik za banku i čitav finansijski sistem. NBS je preduzimala i preduzimaće niz aktivnosti na smanjenju tog rizika kroz strategiju dinarizacije. Te aktivnosti NBS su bile prisutne i tokom krize: razlika mesečne opterećenosti zarade kod indeksiranih i dinarskih kredita,

promena strukture obavezne rezerve i slično. Istovremeno, pripremljen je i Memorandum o strategiji dinarizacije između Vlade Srbije i NBS. Zahvaljujući preduzetim aktivnostima, nivo devizno indeksiranih kredita je, samo u periodu od početka 2010. do aprila 2011. godine, smanjen sa otprilike 75 odsto na oko 67 odsto.

Uz to, ne treba gubiti iz vida da mnoge zemlje, ne samo da u svom regulatornom okviru imaju ovakvo ograničenje, već je ono, po pravilu, znatno

Broj deviznih kredita smanjen na 67 odsto sa prethodnih 75

oštrije i u kombinaciji sa drugim restriktivnim merama koje su usmerene na smanjivanje sistemskog rizika prouzrokovanog visokim stepenom evroizacije.

● **Kako će nova pravila o obaveznom učešću za stambene i ostale valutno indeksirane kredite uticati na obim plasmana stanovništvu u nastavku godine? Da li ste o tome razgovarali sa bankama i kakav je njihov stav?**

- Svedoci smo da mere koje su preduzimate u pretkriznom periodu, iako praćene negativnim stavovima u javnosti, nisu imale značajan uticaj na obim kreditne aktivnosti.

Takođe, uvidom u raspoložive podatke o kretanju stambenih kredita u toku ove godine, lako se može uočiti pad kreditne aktivnosti u ovom segmentu, posebno u segmentu subvencionisanih kredita, iako Odluka NBS još nije stupila na snagu. Dakle, ne bi trebalo očekivati pad kreditne aktivnosti usled ove Odluke. Pad kreditne aktivnosti, ako ga bude, pre će biti posledica smanjivanja državne aktivnosti u domenu subvencionisanih kredita.

Međutim, ono što bi trebalo očekivati jeste prilagođavanje tržišta nekretnina novim uslovima kreditiranja, što bi bilo korisno i za građevinsku industriju i za naše građane i za stabilnost finansijskog sistema.

● **Kada je realno očekivati da bi dinarski krediti mogli da postanu dominantni u Srbiji i da se pojave prvi dugoročni čisto dinarski zajmovi?**

- To je „put kojim se ređe ide“, ali Srbija nema realnu alternativu, ako želimo da stvari postavimo na mesto, uredimo sistem i obezbedimo zdrav privredni rast. Određeni rezultati u tom domenu već postoje, ali iako nisu zanemarljivi, nisu ni dovoljni. Mora se raditi više i mora se biti uporan. Proces devroizacije ili dinarizacije je dugotrajan. Za uspeh na tom putu potrebno je da svi razumeemo da je dinarizacija u našem interesu. Ona je u interesu i banaka i građana i privrede i regulatornih tela. Zbog toga NBS istrajava ne samo u svojim merama već i u kontinuiranoj komunikaciji sa javnošću o tome koliko je dinarizacija važna i u interesu svih. Ako inostrani ulagači na međunarodnom tr-

žištu žele da investiraju u srpske obveznice sa rokom dospeća od pet godina, ako međunarodne finansijske institucije žele da emituju obveznice u Srbiji u dinarima, valjda je vreme da i mi i naše banke ozbiljnije razvijamo kreditne, depozitne i investicione mehanizme u dinarima.

● **Koliki rizik predstavlja trenutni nivo docnje stanovništva i postoji li opasnost od znatnijeg rasta NPL-ova u ovoj i narednoj godini i kod kojih kredita naročito?**

- U više navrata smo isticali da je naš bankarski sektor visoko kapitalizovan i sposoban da podnese tržišne šokove i eventualne gubitke. Iako je nivo docnje kod stanovništva značajno manji nego kod privrede, to ne znači da ne treba preduzimati preventivne aktivnosti na jačanju kvaliteta kredita. Ipak, u poslednjih godinu i po dana uočena je veća stopa rasta problematičnih kredita kod stambenih zajmova. To i jeste jedan od razloga za donošenje Odluke o merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema.

A. Milošević

RAZGOVOR: Veroljub Dugalić, generalni sekretar Udruženja banaka Srbije

Naš problem je mizeran standard

Dvocifrena inflacija

● Kakve su vaše projekcije inflacije za ovu godinu?

Mislim da će se inflacija kretati oko 10 procenata. To je vrlo teško prognozirati, zato što je, na žalost, najveći deo onoga što utiče na inflaciju van delokruga Narodne banke. NBS nije svojim aktivnostima generisala inflaciju, ali ne može ni da je suzbije, jer mi nemamo inflaciju tražnje, već sistemsku inflaciju. Kada skoči cena energenata ili poljoprivrednih proizvoda to se odmah preljuje na cene. Ali, dok u drugim zemljama dolazi do cikličkih kolebanja - cene skoče pa padnu, a kod nas je tržište neosetljivo na kretanja naniže, pa kad se jednom cena podigne teško se spušta.

Beograd – To što su građani počeli da podnose tužbe protiv banaka predstavlja lošu praksu i loš način da se reši problem, nastao polovinom 2008. godine kad su banke bile prinuđene da podižu kamatne stope jer je došlo do naglog skoka kamata na međunarodnim tržištima. Libor je skočio sa 2,4 na 5,5 procenata i banke su onda, kao odgovor na to, bile prinuđene da dižu stope. Nije bilo lako naći odgovarajući mehanizam, pa je to onda podvedeno pod lošu formulaciju „u skladu sa poslovnim politikom banke“. Jasno je da to nije u redu – kaže u razgovoru za Danas Veroljub Dugalić, generalni sekretar Udruženja banaka Srbije.

● Ne samo da nije u redu, već nije ni u skladu sa ugovorom.

- Nije ni sasvim u skladu sa ugovorom, ali i ugovori nisu bili potpuno definisani i čak su dopuštali takvu

mogućnost, što nije bila dobra praksa. Kad su prestali takvi uslovi 2008. i već početkom 2009., banke su uglavnom vratile kamatne stope na prethodni nivo.

● Neke i nisu.

- Neke nisu. Kad se to kaže, ja bih voleo da vidim te podatke, jer ja tvrdim da jesu.

● Klijenti Pireus banke tvrde da ona nije vratila kamate na prethodni nivo.

- Pireus banka je rešila sve probleme sa klijentima i vratila kamatne stope. Ovde su takav ugovor potpisali.

● A KBC?

- Slična stvar. Bilo je pojedinačnih slučajeva banaka koje su to radile, i kada se sve to završilo one su vratile kamate na prethodni nivo. Ali, nije najveći problem građana da li je kamata sa 3,9 skočila na 4,3 odsto. Kurs švajcarskog franka je oti-

šao 60 procenata, a kurs evra 19 procenata. Samo što oni koji su bili lakomisljeni ne žele da prihvate svoju krivicu i da kažu lakomisljenost me je povukla pa sam uzeo kredit u švajcarskim francima.

● Kako gledate na to kada banke reklamiraju kredite u švajcercima. Da li banke snose odgovornost kada se takav potez klijenata pokaže kao pogrešan?

- Mislim - ne previše.

● Ne mislite da banka klijente dovede tako u zabludu?

- Zašto? Niko nije rekao da će kurs u narednih pet godina ostati takav kakav je bio na početku. Ali su svi rekli da je jako izvesno da će kurs švajcarskog franka uvek biti veći u relativnom odnosu na evro.

● Mislite li da je u redu to što je NBS sada zabranila odobravanje kredita vezanih za švajcarske franke?

- Imajući u vidu lakomisljenost velikog broja ljudi i možda nedovoljnu obaveštenost, mislim da je to ispravna odluka. Ovako je manji rizik. Ali taj kursni rizik uvek postoji u zemlji u kojoj je dvovalutni sistem legalizovan. Kakav će biti kurs za tri, pet ili sedam godina ja ne znam. Taj dvova-

- Banke ne snose odgovornost zbog reklamiranja kredita u švajcarskim francima
- Država sama uvela dvovalutni sistem
- Zalaganje guvernera za dinarizaciju lepo, ali mi ne živimo u teoriji

je to što mi u ovom trenutku imamo inflaciju od 10 procenata. Ko će onda da daje dinarske kredite?

● Kakve će biti posledice odluke NBS o povećanju obaveznog učešća i za potrošačke kredite sa deviznom klauzulom?

- Tu će biti promena zbog pada standarda. To je naš ključni problem. Mizeran standard. Ne postoji povoljan kredit sa platom od 350 evra, čak i da je bez kamate. Kakav je to stambeni kredit od recimo 70.000 evra na 10 godina. Kolika je to mesečna rata, recimo 200 evra. Kako to platiti kada je prosečna plata 350 evra. Od čega će taj čovek da živi kada plati ratu?

Banke ne vole da aktiviraju hipoteke

● Kolika je docnja građana i u kojoj meri banke aktiviraju hipoteke?

- Opšta docnja je 3,4 procenta, a kod stambenih kredita oko 1,5 odsto. Ali mi stalno operišemo ciframa, a nikada nismo u prilici da vidimo kolika je to ljudska tragedija kada se dogodi da neko ne može da vrati kredit i banka mora da aktivira hipoteku. Banke izuzetno teško odlučuju da primene takvu meru, jer je to jako loše za sve. Pre nego što se hipoteka aktivira banka primenjuje sve mehanizme da do toga ne dođe. Prvo šalje opomenu, pa poziva na razgovor i pokušava da sa grejs periodom ili nekim olakšavanjem dođe do rešenja. Hipoteka je za banku najlošije rešenje, jer kome ona da proda taj stan. Banke uopšte nisu srećne kada do toga dođe.

● Narocito u ovakvoj situaciji.

- Generalno nisu srećne zbog toga. Banke nisu agencije za nekretnine i nerado se time bave.

lutni sistem postoji u svakom segmentu našeg života. U samom Zakonu o bankama piše: „Banka je dužna da održava novčani deo kapitala u dinarskoj protivvrednosti od 10 miliona evra po srednjem kursu Narodne banke“. Dakle, mi smo prihvatili taj dvovalutni sistem i uvek ćemo imati problem sa kretanjem kursa.

● To znači da NBS propisuje indeksaciju?

- Narodna banka se bori za dinarizaciju i da se ta indeksacija ukine, što je sa teoretskog aspekta veoma pohvalno, samo što mi ne živimo u teoriji.

● Guverner NBS Dejan Šoškić kaže da bi banke trebalo da razvijaju dugoročne dinarske proizvode.

- Sve je to lepo. Vrlo pohvalno, samo ako nam Narodna banka obezbedi dugoročnu inflaciju od jednog procenta. Odmah će sve banke prestati da daju kredite vezane za evro. Onog momenta kada nama inflacija bude pet godina zaredom jedan ili dva procenta, kao recimo u Hrvatskoj, to će se dogoditi. Dakle, to je kao pristup svakako pohvalno. Problem

● Pre ove Odluke, NBS je donela i mere kojima je promenila način obračuna kreditne sposobnosti, koji je mnogima omogućio da se zaduže više nego do sada. Kakvo je interesovanje građana za uzimanje kredita čija bi rata prešla raniju granicu od 30 odsto plate i da li banke odobravaju takve pozajmice?

- Banke su veoma oprezne. To što neko ima i pravo preko 30 odsto, to ne znači automatski i mogućnost da se toliko zaduži. Banka svakog klijenta procenjuje ponaosob – i njegovu kreditnu sposobnost i urednost u plaćanju obaveza u prethodnom periodu i primanja i sve ostalo i onda donosi odluku o tome da li neko može da se zaduži u određenom procentu. Mislim da je to ispravno, jer olako povećana zaduženost kasnije se vraća na loš način. Međutim, ni kod građana ni kod privrede nema prevelikih optimističkih očekivanja, tako da nema ni povećane tražnje za povećanim zaduživanjem.

R. Ćirković - A. Milošević

Banke veoma oprezne pri odobravanju kredita građanima

Ubrzani rast najmlađe banke u Srbiji

Fiksna kamata i niske stope, glavni adut Dunav banke

U konkurenciji malobrojnih domaćih banaka, Dunav banka predstavlja nacionalnu kuću sa dve komparativne prednosti. Jedna su njene fiksne kamatne stope, koje klijentima nude sigurnost da će u svakom momentu, bez obzira na kretanje euribora, tržišnih uslova ili politike banke, njihova mesečna rata uvek biti ista. Druga je prosto to što su kamate u Dunav banci po pravilu niže u odnosu na konkurenciju.

Dunav banka osnovana je oktobra prošle godine, kada je Dunav osiguranje kupilo Kosovsko-metohijsku banku Zvečan. Shodno tome ova banka vrlo tesno saraduje sa svojom matičnom kućom i građanima nudi niz specijalizovanih usluga, retko dostupnih u drugim bankama. „Uglavnom smo orijentisani na stanovništvo i u ponudi imamo kredite koji su specifični u odnosu na ostale banke. Tako imamo uslugu osiguranja od odgovornosti, kao i polise Dunav osiguranja Auto bonus plus“, kažu u ovoj banci. Auto bonus plus su namenski krediti za dobijanje polise auto odgovornosti i za registraciju vozila.

U Dunav banci posebno ističu činjenicu da nijedan kredit ne odobravaju sa varijabilnom kamatom, već samo sa

fiksnom, što znači da klijent koji uzme kredit sa deviznom klauzulom, snosi samo devizni rizik, ali mu kamata ostaje nepromenjena tokom celog trajanja ugovora, bez obzira da li euribor raste ili pada.

„Imamo i veoma konkurentne kamate. Kod dinarskih gotovinskih kredita sa rokom otplate od godinu dana kamata je 20,25 odsto, što je vrlo povoljno. Kod deviznih kredita sa 100

odsto depozita kamata je pet odsto. Bezgotovinski krediti sa dinarskom klauzulom nose kamatu od 19,25 procenata, a istu kamatu imaju i krediti kojima se finansira kasko osiguranje. Namenski krediti za registraciju i osiguranje sa rokom otplate od 12 meseci imaju kamatu od 16 odsto. Uskoro ćemo uvesti i takozvane Dunav kredite za osiguranje vozila i registraciju, koji će se odobravati sa rokom

otplate od šest meseci i to isključivo na šalterima Dunav osiguranja“, kažu u ovoj banci.

Dunav banka nudi i bezgotovinske namenske kredite za kupovinu trajnih potrošnih dobara sa kamatom od 20,75 odsto. Ako namenski kredit dolazi sa valutnom klauzulom i učešćem do 24 meseca, kamata je 11,75 odsto. Krediti za kupovinu vozila sa rokom otplate od 36 do 60 meseci imaju ka-

matu od 10,95 odsto i za njih je od sada potrebno učešće od 30 odsto, čime je Dunav banka ispunila nove uslove odobravanja kredita, koje je propisala Narodna banka Srbije.

„Imamo i kredite sa valutnom klauzulom i obaveznim depozitom od 30 odsto, koji se takođe odobravaju na rok od 36 do 60 meseci sa kamatom od 8,15 odsto. Kod kredita za refinansiranje, koji se odobravaju

uz valutnu klauzulu, učešće iznosi 30 odsto, a kamata je 10,95 procenata. Čak i za stambene kredite važi fiksna kamatna stopa, pa tako kredit za adaptaciju prostora, indeksiran u evrima ima kamatu od 8,65 odsto, dok kredit za izgradnju ili dogradnju sa rokom otplate od 60 do 120 meseci nosi kamatu od 8,35 odsto. Namenski stambeni krediti sa otplatom do 240 meseci imaju kamatu od 8,58 odsto, dok kamata u slučaju da se polaže depozit od 100 odsto, iznosi samo četiri procenta“, kažu u ovoj banci u kojoj odobravaju i kredite za dozvoljeno prekoračenje računa sa kamatom od 20,25 odsto, „što je mnogo niže nego u drugim bankama“.

Dunav banka za sada ima 22 poslovne jedinice, ali namerava da otvori ekspoziture u Smederevu, Jagodini, Užicu i šalter na Zlatiboru. U ovoj banci trenutno radi 150 ljudi, od čega je njih 100 preuzeto iz Kosovsko-metohijske banke.

Veliki deo posla ove banke čini kreditiranje polisa osiguranja, pa tako „najmanje 30 odsto polisa pređe preko naših kredita“.

„Jedna od komparativnih prednosti je i ušteda vremena. Kod nas se svi krediti, uzimajući u obzir i stambene vrlo brzo odobravaju“, kažu u ovoj banci.

Zbog slabe tražnje na tržištu nekretnina, sada pravi trenutak za kupovinu Znatno jeftinije uz subvenciju države

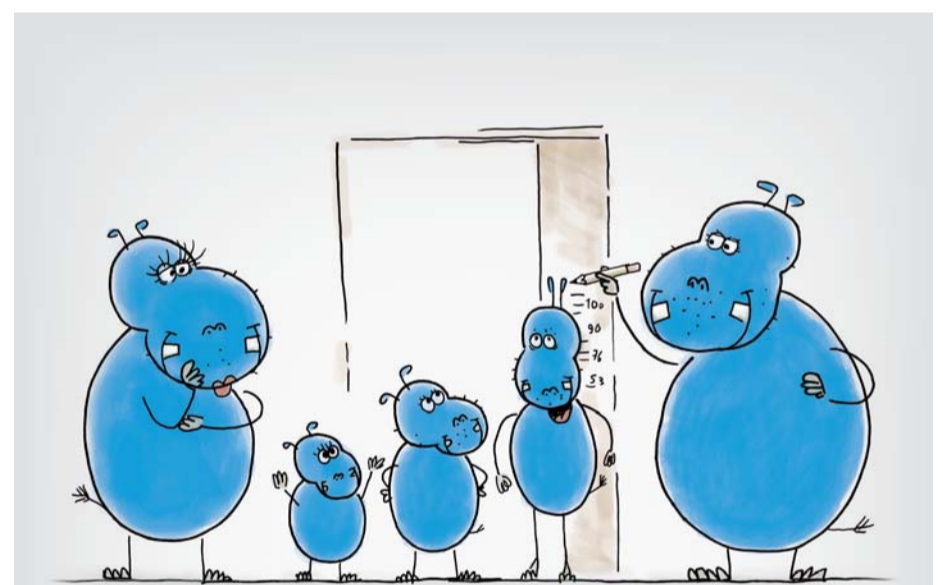
Beograd - Novi, stroži uslovi odobravanja kredita, koje je propisala Narodna banka Srbije i posustalo tržište nekretnina dva su osnovna razloga zbog kojih je sada možda i najbolji trenutak za kupovinu stana, za one građane koji to sebi mogu da priušte. Činjenica da mnogi koji su skupljali novac za 10 odsto učešća za stambeni kredit, sada neće verovatno neće moći da dođu za zajam, za koji im od ovog meseca treba duplo veće učešće, znači da će se ionako mala tražnja za stanovima dodatno smanjiti, što bi, barem teorijski posmatrano trebalo da dovede do pada cena nekretnina.

Banka	Sa subvencijom	Bez subvencije
Komercijalna	4,68	6,94 - 6,95
Sosijete ženeral	3,97 - 5,01	5,95 - 8,55
Inteza	6,75	7,39
Unikredit	3,5	5,55

Da se osim u teoriji to polako dešava i u stvarnosti, pokazuju cene u nekim od najprestižnijih novoizgrađenih stambenih blokova, gde su se stanovi ranije prodavali za preko 2.000 evra po kvadratu, a sada za ipak prihvatljivijih 1.500. Građani, koji i pored strožih uslova i dalje imaju dovoljno kapitala za podiza-

nje kredita, mogu računati na relativno povoljne kamatne stope od oko pet procenata na godišnjem nivou, pod uslovom da mogu da se kvalifikuju za stambeni kredit sa subvencijom države. U suprotnom, jedina opcija za finansiranje novog stana ostaju komercijalni stambeni krediti kod kojih kamatne stope retko padaju ispod osam procenata, a najčešće su i prilično veće od toga, iako banke načelno na svojim sajtovima navode i povoljnije kamatne stope.

Subvencionisani stambeni krediti odobravaju se isključivo za kupovinu stanova u novogradnji, vrednih manje od 100.000 evra. I pored obećanja da će građani i dalje moći da uzimaju ove kredite sa samo 10 odsto učešća, banke su odmah po stupanju novih pravila na snagu promenile svoje uslove odobravanja, tako da je i za ove kredite sa da potrebno bar 20 odsto učešća ili dve hipoteke - na nekretninu koja se kupuje i na još jednu osim nje. A. M.

6,5%

UVEĆAJTE SVOJU ŠTEDNJU.

Uživajte u svojoj štednji. Odmah.

Pridružite se letnjoj akciji štednje Hypo banke! Oročite svoju štednju do 31. avgusta po veoma atraktivnim kamatnim stopama.

Efektivna kamatna stopa za štednju u evrima je čak i do 6,50% uz isplatu kamate unapred.

➔ Fiksna kamatna stopa.

➔ Period oročenja: do 12 meseci.

Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd

www.hypo-alpe-adria.rs

Info Centar 0800 303 303

HYPALPEADRIA
SA VAMA. UZ VAS. ZA VAS.

Kreditne kartice - jedna od najkorisnijih, ali i najskupljih bankarskih usluga

Stopa i do 30 odsto godišnje

Beograd - Od kada su se pre nekoliko godina ponovo pojavile, kreditne kartice su postale jedan od najpopularnijih načina za plaćanje i zaduživanje u Srbiji. Međutim, kartice su uglavnom i najskuplji način kupovine, što građani najčešće otkriju tek kada je suviše kasno. Upravo zbog toga, pri izboru kreditne kartice treba obratiti pažnju na sve parametre - kamatnu stopu, tarife za podizanje gotovine na bankomatima ili šalterima banaka, godišnju članarinu i upotrebljivost kartice u inostranstvu.

Prema junskim podacima portala kamatica.com, kamatne stope kreću se i do 2,6 odsto na mesečnom, odnosno čak do 36,10 odsto na godišnjem nivou. Ako pretpostavimo da je

prosečan dug na godišnjem nivou 50.000 dinara, kamata koja se plaća varira u rasponu od 10.780 dinara pa sve do 18.040 dinara. Po ovom osnovu je moguće napraviti uštedu od 7.260 dinara, što je 70 odsto iznosa duga. Ušteda je značajna pogotovo ako je zaduženje više od pretpostavljenih 50.000 dinara.

Pri odabiru kartice treba voditi računa i o tome da su kamatne stope po pravilu više ako se kartica ne uzima u banci u kojoj klijent prima platu, te da takozvane zlatne ili platinijumske kartice donose veći limit, ali po cenu viših kamatnih stopa i skupljih članarina.

Pojedine banke nude i kartice koje omogućavaju plaćanje na više jednakih mesečnih rata

Tabela 1: Najniže kamatne stope na kreditne kartice, po bankama, jun 2011.

Banka	Kartica	Sistem	Kamatna stopa, mesečna / godišnja
Moskovska banka	Viza klasik	Visa	1.64 / (21.5%)
Agrobanka	Viza klasik	Visa	1.75% / (23.15%)
UniCredit banka	Mastercard Standard	Mastercard	1.77% / (23.5%)
AIK banka	Dinakard	Dina	1.8% / (23.87%)
Erste banka	Viza klasik	Visa	1.81 / (24%)

Tabela 2: Najviše kamatne stope na kreditne kartice, po bankama, jun 2011.

Banka	Kartica	Sistem	Kamatna stopa, mesečna / godišnja
Findomestic banka	Mastercard Gold	Mastercard	2.60% / (36.10%)
Credit Agricole banka	Viza klasik	Visa	2.30% / (31.40%)
Societe Generale banka	Visa Gold	Visa	2.25% / (30.60%)
Intesa Banka	Viza klasik	Visa	2.20% / (29.84%)
Vojvodjanska banka	Viza klasik	Visa	2.17% / (29.39%)

bez kamate, čime se kartice pomalo podsećaju na način na koji su čekovi ranije korišćeni. Kada klijent karticom plati na ovaj način, ukupan iznos transakcije deli se na određen broj jednakih rata i kao takav je u celosti oslobođen kamate. Prva rata dospeva odmah, a svaka sledeća na svakih 30 dana.

Ono što predstavlja svojevrsnu zamku za korisnike kreditnih kartica je, kako navodi Kamatica, minimalni iznos

duga, koji se kreće od tri odsto pa naviše, koji se mora platiti da bi se moglo nastaviti sa korišćenjem kartice. Ukoliko je minimalni iznos duga nizak, njegovim plaćanjem pokriva se, praktično, samo kamata i naknade za iskorišćen novac, dok glavica duga ostaje ista nesmanjena. Zbog toga je korisnicima kartica najisplativije da vraćaju što veće iznose mogu, odnosno da ne uplaćuju samo minimalni iznos rate.

Posebna ponuda Komercijalne banke za nastupajući period godišnjih odmora

Znatno manje kamate na keš kredite

Komercijalna banka je za nastupajući period godišnjih odmora, imajući u vidu potrebu klijenata da svoj budžet dopune neophodnim sredstvima, pripremila bogatu kreditnu ponudu, namenjenu svim građanima, kako klijentima banke, tako i ostalim građanima.

Visok stepen profesionalnosti i poslovnosti u radu sa klijentima čini da se procedura odobravanja kredita u Komercijalnoj banci odvija na

Kamata samo

11,95
odsto

brz i efikasan način, što rezultira time da klijenti u vrlo kratkom roku dolaze do potrebnih finansijskih sredstava, kaže Ljiljana Milošević, zamenik

direktora sektora za poslove sa stanovništvom ove banke.

Komercijalna banka nudi različite modele kreditiranja, čime je ostavljena mogućnost klijentima da izaberu one proizvode koji najviše odgovaraju njihovim potrebama.

Ovom prilikom, posebno izdvajamo gotovinske i kredite za refinansiranje, sa i bez devizne klauzule, koji se odobravaju uz najpovoljnije kamatne stope i najduže rokove

otplate kredita - navodi Milošević.

Gotovinski krediti sa deviznom klauzulom odobravaju se po fiksnoj kamatnoj stopi koja važi ceo period otplate kredita. Od 30.06.2011. godine ova kamatna stopa značajno je snižena i iznosi 11,95 odsto na godišnjem nivou. Rokovi otplate ove vrste kredita mogu da budu do sedam godina i mogu se odobravati do iznosa od milion dinara. Za iznose kredita do 650.000 dinara klijentima banke je dovoljna menica korisnika kredita, uz polog depozita u visini od 30 odsto.

Gotovinski krediti bez devizne klauzule, uvek prisutni u ponudi Komercijalne banke, odobravaju se bez obaveze polaganja depozita, uz menicu korisnika kredita za iznose kredita do 500.000 dinara. Rokovi otplate ove vrste kredita mogu da budu i do 77 meseci i mogu da se odobravaju do iznosa od 800.000 dinara. Kamatna stopa u prvih 36 meseci je fiksna i iznosi 1,85 odsto na mesečnom nivou. Nakon isteka perioda od 36 meseci, kamatna stopa je promenljiva i formira se na bazi šestomesečnog BELIBOR-a i marže banke i sada iznosi: 6M BELIBOR + 8 odsto na godišnjem nivou. Od posebnog je znača-

Ljiljana Milošević

Procedura se odvija brzo i efikasno, uz kratke rokove odobravanja zajmova

ja, kada je ova vrsta kredita u pitanju, nepostojanje valutnog rizika.

Interesantnu ponudu čine i gotovinski i krediti za refinansiranje obezbeđeni hipotekom, koje banka odobrava sa rokom otplate do 10 godina. Kamatna stopa je promenljiva i formira se na bazi 6M EURI-

BOR-a i marže banke i sada iznosi: 6M EURIBOR + 6,95 odsto na godišnjem nivou. Klijenti banke su u obavezi da na ime obezbeđenja kredita, pored blanko menica, obezbede nepokretnost na kojoj će se uspostaviti hipoteka u korist Komercijalne banke, kao i osiguranje nepokretnosti i polože namenski devizni depozit u visini od 30 odsto od iznosa kredita.

O svim aktuelnim proizvodima i uslugama Banke građani mogu da se informišu pristupom internet prezentaciji Komercijalne banke www.komercijalna-banka.com

